

sygn. akt VII U 789/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

14 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 14 czerwca 2023 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

odwołania H. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z 5 kwietnia 2023 r., znak (...)

o wydanie zaświadczenia

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 789/23

UZASADNIENIE

H. S. (1) złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. Inspektorat w Ł. z 4 kwietnia 2023 roku, nr (...)- (...).

W uzasadnieniu stanowiska odwołujący wskazał, że decyzja została wydana niezgodnie z Kodeksem Postępowania Administracyjnego. H. S. (1) wskazał przy tym, że w jego opinii pozbawienie przedsiębiorców prawa do uzyskania własnych danych o sobie jako płatnika składek za siebie oraz osób zatrudnionych jest nieporozumieniem. W ocenie odwołującego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych był zobowiązany do wydania żądanej informacji (odwołanie, k. 3-4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu odwołania organ rentowy wyjaśnił, że H. S. (1) 30 marca 2023 r. złożył wniosek o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek, jednak w chwili wydawania decyzji nie było możliwe wydanie zaświadczenia o niezaleganiu z tytułu opłaconych składek, ponieważ na koncie ubezpieczonego widniała zaległość. Po rozliczeniu konta 5 maja 2023 r., tj. po wydaniu zaskarżonej decyzji w sprawie, z uwzględnieniem zaksięgowanych na ten dzień dokumentów rozliczeniowych konto nie wykazywało zadłużenia. Ostatnia wpłata płatnika z 24 kwietnia 2023 r. pokryła należność z tytułu składek. 4 maja 2023 r. płatnik złożył nowy wniosek o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu na skutek czego 5 maja 2023 r. Zakład wydał zaświadczenie o niezaleganiu z zapłatą składek. Wobec powyższego ZUS wniósł o oddalenie odwołania, ponieważ na datę wydania decyzja była prawidłowa (odpowiedź na odwołanie, k. 6-7 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący H. S. (1) 30 marca 2023 r. złożył poprzez portal (...) wniosek o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek. W odpowiedzi na powyższy wniosek (...) Oddział w B. inspektorat w Ł. na podstawie art. 219 ustawy z 14 czerwca 1960 r. - Kodeks Postępowania Administracyjnego (tj.: Dz. U z 2022 r. poz. 2000) oraz art. 83b ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2022 r. poz. 1009, z późn. zm.) decyzją z 5 kwietnia 2023 r. odmówił wydania zaświadczenia o żądanej treści wskazując w uzasadnieniu, że po rozliczeniu

konta na 5 kwietnia 2023 r. ustalono niedopłatę na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 295,90 zł za luty 2023 r. Do wskazanej kwoty zadłużenia należy doliczyć odsetki za zwłokę naliczone do dnia wpłaty włącznie. Dodatkowo organ podkreślił, że toczyło się postępowanie odnośnie ustalenia podleganiu ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej i wspólnika spółki, zatem po zakończeniu czynności saldo płatnika może ulec zmianie (wniosek z 30 marca 2023 r., decyzja z 5 kwietnia 2023 r. k- nienumerowane karty a.r.).

Odwołujący nie zgodził się z powyższą decyzją i wniósł od niej odwołanie inicjując przedmiotowe postępowanie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS oraz w aktach przedmiotowej sprawy. Zdaniem Sądu, powołane dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne. Żaden z nich nie został skutecznie zakwestionowany przez strony procesu, tak co do autentyczności, jak zgodności z prawdą treści w nich zawartych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie H. S. (1) było nieuzasadnione.

Spór w sprawie koncentrował się na tym czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. Inspektorat w Ł. zasadnie odmówił H. S. (1) wydania zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z brzmieniem art. 217 § 1 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775, dalej k.p.a.), organ administracji publicznej wydaje zaświadczenie na żądanie osoby ubiegającej się o zaświadczenie. Zaświadczenie to powinno być wydane bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie siedmiu dni (art. 217 § 3 k.p.a.). Jak stanowi ust. 2 pkt 2 art. 217 k.p.a., zaświadczenie wydaje się, jeżeli osoba ubiega się o zaświadczenie ze względu na swój interes prawny w urzędowym potwierdzeniu określonych faktów lub stanu prawnego.

W przypadkach, o których mowa we wspomnianym art. 217 § 2 pkt 2 k.p.a., organ administracji publicznej obowiązany jest wydać zaświadczenie, gdy chodzi o potwierdzenie faktów albo stanu prawnego, wynikających z prowadzonej przez ten organ ewidencji, rejestrów bądź z innych danych znajdujących się w jego posiadaniu (art. 218 § 1 k.p.a.). Organ administracji publicznej, przed wydaniem zaświadczenia, może przeprowadzić w koniecznym zakresie postępowanie wyjaśniające (art. 218 § 2 k.p.a.). Zacytowany wyżej art. 218 § 1 k.p.a. odwołuje się do potwierdzenia w zaświadczeniu faktów albo stanu prawnego, wynikających z prowadzonej przez organ ewidencji, rejestrów bądź innych danych znajdujących się w jego posiadaniu. Wydanie zaświadczenia polega więc w istocie na przeniesieniu danych ze znajdujących się w posiadaniu organu rejestrów, ewidencji i innych zbiorów do treści zaświadczenia. Użyte w ww. przepisie określenie „danych znajdujących się w jego posiadaniu” nie może być rozumiane dowolnie i rozszerzająco. Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie przyjmuje się, że danymi znajdującymi się w posiadaniu organu administracji są informacje zgromadzone przez ten organ przed wystąpieniem danej osoby o wystawienie zaświadczenia (P. Przybysz, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2018; wyrok WSA w Warszawie z 23 stycznia 2013 r., II SA/Wa 955/12; M. Jaśkowska, Komentarz do art. 218 k.p.a. (w:) M. Jaśkowska, A. Wróbel, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, LEX/el 2016).

Organ administracji obowiązany jest wydać zaświadczenie, gdy chodzi o potwierdzenie faktów albo stanu prawnego, wynikających z prowadzonej przez ten organ ewidencji, rejestrów bądź z innych danych znajdujących się w jego posiadaniu. Skoro organ danych takich nie posiada, to nie może on zaświadczyć o określonym stanie faktycznym. Nieposiadanie dokumentu, czy szerzej ujmując danych jest również faktem. Niemniej jednak fakt ten musi wynikać z prowadzonej przez ten organ ewidencji, rejestrów bądź z innych danych znajdujących się w jego posiadaniu. Słowo „wynikać” jest w tym przypadku kluczowe, ponieważ wprowadza związek między danymi posiadanymi przez organ, a faktem poświadczonym w zaświadczeniu. Fakt w znaczeniu przepisów o zaświadczeniu musi być oparty o istniejący stan rzeczy. Fakt nieposiadania określonych danych jest faktem samoistnym, a zatem nie wynika z danych posiadanych przez organ (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z 19 kwietnia 2018 r., (...) SA/Kr 288/18). Treścią zaświadczenia musi być jedynie pozytywne załatwienie wniosku osoby ubiegającej

się o potwierdzenie faktu lub stanu prawnego; w sytuacji, gdy dowody posiadane przez organ nie pozwalają na uwzględnienie wniosku, organ ten może wydać jedynie orzeczenie odmawiające wydania zaświadczenia (Wyrok WSA w Gdańsku z 10.03.2011 r., (...) SA/Gd 971/10, LEX nr 993010.)

Odmowa wydania zaświadczenia następuje w przypadku braku interesu prawnego osoby ubiegającej się o zaświadczenie, w przypadku niewłaściwości organu oraz w sytuacji, gdy nie można wydać zaświadczenia o żądanej treści, czy to ze względu na treść posiadanych danych lub dokumentów, czy to ze względu na wyraźne zakazy ustanowione w przepisach prawa (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 8 listopada 2017 r., I OSK 16/16).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd zważył, że skarżona w niniejszym postępowaniu decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była zasadna.

Odwołujący 30 marca 2023 r. złożył wniosek o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek, jednak zaświadczenie takie nie mogło zostać wydane. Na dzień 5 kwietnia 2023 r. po dokonaniu rozliczenia konta stwierdzono, że na koncie znajduje się zaległość w wysokości 295,90 zł za luty 2023 r. Równocześnie odwołujący został poinformowany przez ZUS, że toczy się postępowanie odnośnie ustalenia podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej i wspólnika spółki. Odwołujący 13 kwietnia złożył pismo, w którym załączył potwierdzenie dokonania płatności z 26 lutego 2023 r. w kwocie 314,10 zł. W przedmiotowym piśmie odwołujący wskazał, że opłata ta dotyczyła zaległości za luty 2023 r. Organ rentowy w odpowiedzi na to pismo wskazał w jaki sposób została rozliczona wpłata z 26 lutego 2023 r. w kwocie 314,10 zł, po złożeniu 2 lutego 2023 r. korekty deklaracji rozliczeniowej. Ponadto organ rentowy wskazał, że po przeprowadzeniu postępowania w zakresie ustalenia podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzonej przez płatnika działalności gospodarczej i jako wspólnika spółki 8 kwietnia 2022 r. Prezes NFZ wydał decyzję nr (...) w sprawie objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym, która to decyzja jest prawomocna z dniem 23 marca 2023 r. 5 maja 2023 r. rozliczone zostało konto odwołującego z uwzględnieniem zaksięgowanych na ten dzień dokumentów rozliczeniowych, konto nie wykazało zadłużenia, ponieważ wpłata odwołującego z 24 kwietnia 2023 r. pokryła należności z tytułu składek. Po złożeniu przez H. S. (2) 4 maja 2023 r. ponownego wniosku o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacie składek Zakład Ubezpieczeń Społecznych 5 maja 2023 r. wydał zaświadczenie o niezaleganiu z zapłatą składek.

Podkreślić jeszcze raz należy, że prawna formuła instytucji zaświadczenia oparta jest na rozwiązaniu, zgodnie z którym stanowi ono potwierdzenie istniejących faktów lub stanu prawnego. Wraz z ich zmianą zaświadczenie staje się nieaktualne i może być wydane nowe, odpowiadające aktualnemu stanowi prawnemu lub aktualnym faktom. Zaświadczenie nie rozstrzyga żadnej kwestii co do jej istoty. Nie tworzy, nie uchyla i nie zmienia istniejących stosunków prawnych. Postępowanie o wydanie zaświadczenia nie stanowi rozstrzygnięcia sprawy, nie poprzedza go żadne postępowanie, co najwyżej postępowanie wyjaśniające. Równoległe z nim może toczyć się postępowanie w sprawie sensu stricto. W ogóle, gdy problematyka, której dotyczy żądanie strony, jest sporna, to wydanie zaświadczenia zgodnie z żądaniem nie jest możliwe. Tam, gdzie jest spór co do prawa, tam nie powinno być w tym zakresie wydane zaświadczenie, gdyż ma ono jedynie potwierdzać stan rzeczy na podstawie posiadanych przez organ rentowy danych. Zaświadczenie jest więc przejawem wiedzy, nie zaś woli organu rentowego, innymi słowy, to, że organ rentowy odmówił decyzją wydania skarżącemu zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek, oznacza tylko odmowę wydania takiego zaświadczenia ze względu na wiedzę wynikającą z posiadanych danych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 października 2009 r., II UK 52/09, M.P.Pr. 2010 Nr 6, poz. 320).

Sąd ustalił na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów, że na dzień wydania zaskarżonej decyzji 5 kwietnia 2023 r. płatnik składek H. S. (1) posiadał zadłużenie wobec organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek. W tym miejscu należy przypomnieć, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zasadą jest, że treść zaskarżonej decyzji organu rentowego wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (por. postanowienie SN z 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601). Z kolei w postępowaniu sądowym badana jest legalność decyzji i orzekanie o niej możliwe jest tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili jej wydawania, zaś samo postępowanie dowodowe przed sądem ubezpieczeń społecznych jest

postępowaniem sprawdzającym ustalenia dokonane przez organ rentowy. Zasadą jest zatem, że sąd ocenia legalność decyzji organu rentowego według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania (por. wyrok SN z 25 stycznia 2005 r. I UK 152/04 OSNP 2005/17/273; wyrok SN z 10 marca 1998 r., II UKN 555/97 OSNP 1999/5/181). Podsumowując stwierdzić należy, że w przedmiotowej sprawie zbadania wymagała legalność i prawidłowość decyzji z 5 kwietnia 2023 r. przy uwzględnieniu stanu rzeczy istniejącego w momencie jej wydania. Analiza stanu faktycznego sprawy wskazuje, że w ww. dacie istniały zaległości składkowe, które zostały uregulowane przez płatnika składek dopiero z 24 kwietnia 2023 r., a zatem niewątpliwie nastąpiło to po wydaniu zaskarżonej decyzji.

W ocenie sądu skarżona decyzja jest prawidłowa, organ rentowy dokładnie przedstawił podstawy prawne i faktyczne odmowy wydania odwołującemu żadanego zaświadczenia.

Wobec powyższych okoliczności, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie H. S. (1) od decyzji z 5 kwietnia 2023 r. jako bezzasadne, podlegało oddaleniu.